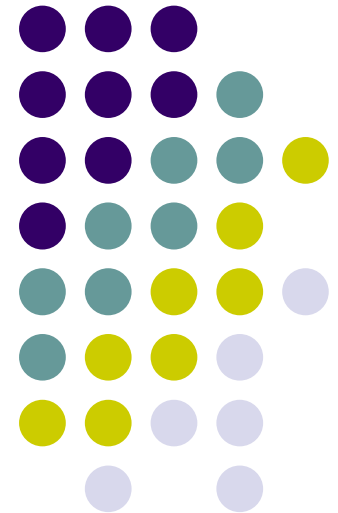
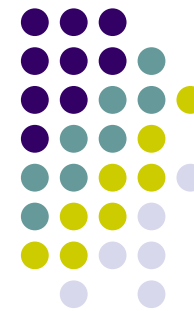

Makroekonomické agregáty

Radoslava Nimrichterová
Helena Kostihová

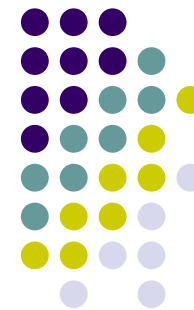

CÍL:

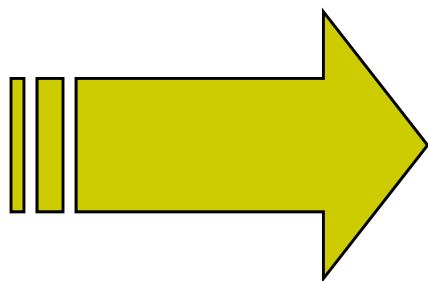
- Má stínová ekonomika vliv na výši HDP?
- Může stínová ekonomika pozitivně ovlivnit HDP?

Základní pojmy

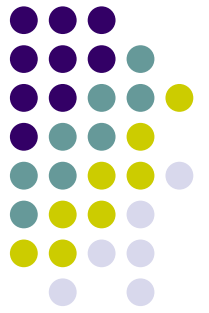

- **Makroekonomické ukazatele:**

- HDP, národní důchod
- míra nezaměstnanosti
- míra inflace
- čistý ekonomický blahobyt
- platební bilance

MĚŘÍ A ZACHYCUJÍ PROBÍHAJÍCÍ
ZMĚNY V EKONOMICE A STANOVUJÍ
ROZHODUJÍCÍ TENDENCE VÝVOJE

HDP

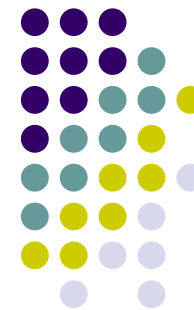
- **Hrubý domácí produkt:**

celková peněžní hodnota toku statků a služeb vytvořená za dané období (1rok) výrobními faktory v NH.

→ používán hlavně v Evropě

$$\text{HDP} = C + I + G + (X - Z)$$

STÍNOVÁ EKONOMIKA

= ekonomické aktivity, které nejsou oficiálně podchyceny

A) ŠEDÁ EKONOMIKA = nezákonně provozované aktivity s cílem vyhnout se daním, poplatkům apod.

B) ČERNÁ EKONOMIKA = všeobecně nezákonná činnost jako obchod s drogami, prostituce, krádeže aj.

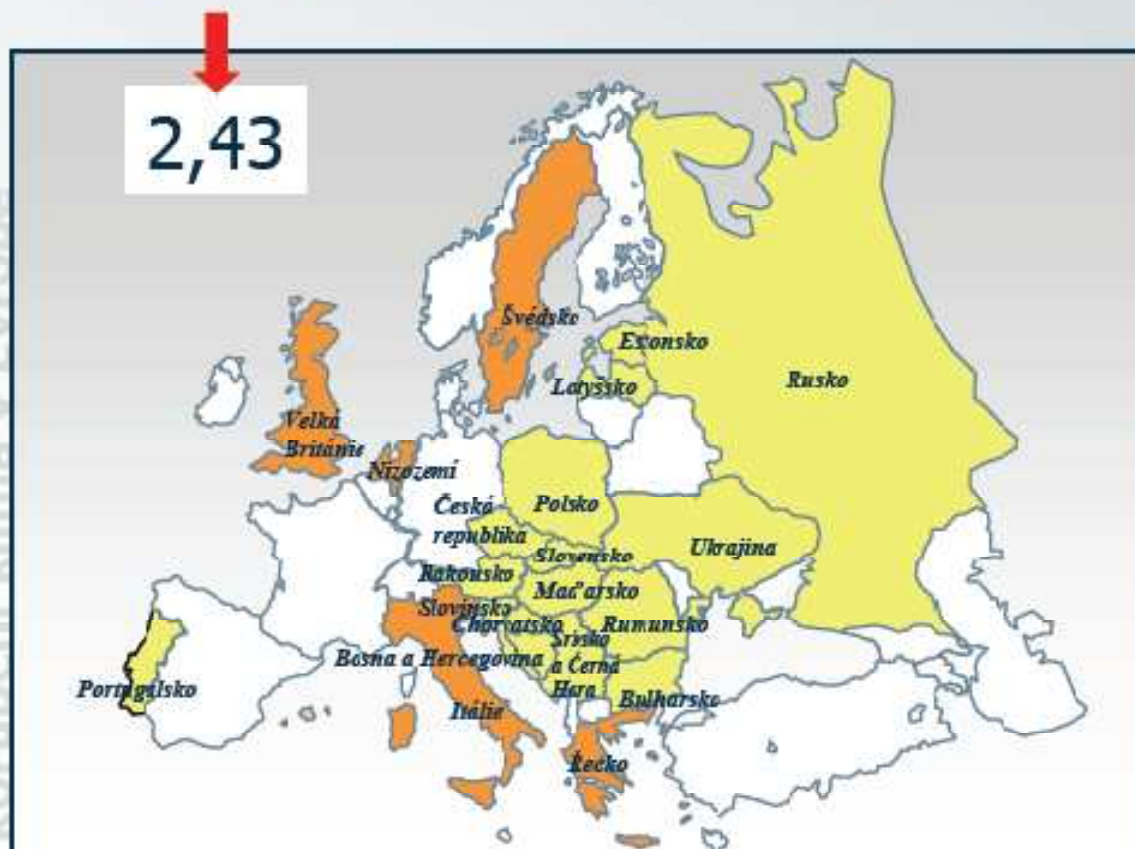
C) PRODUKCE DOMÁCNOSTÍ = taková, kterou nelze statisticky podchytit, např. opravárenské a údržbářské práce, pěstitelství, domácí výroba spotřebních předmětů aj.,

Index korupčního klimatu

23

v regionu je relativně silné korupční klima

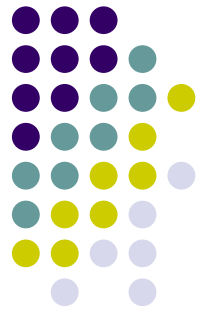

Švédsko	2,68
Řecko	2,66
Itálie	2,58
Nizozemí	2,57
Velká Británie	2,55
Polsko	2,49
Estonsko	2,49
Rumunsko	2,48
Rakousko	2,43
Portugalsko	2,42
Srbsko a Černá Hora	2,41
Česká republika	2,38
Lotyšsko	2,37
Chorvatsko	2,34
Maďarsko	2,34
Bosna a Hercegovina	2,32
Slovinsko	2,32
Slovensko	2,30
Ukrajina	2,30
Bulharsko	2,30
Rusko	2,27

průměr v regionu
2,43

GfK

ANALÝZA

- ČESKÁ REPUBLIKA
- POLSKO
- USA

- Časové období: 1990 – 2000

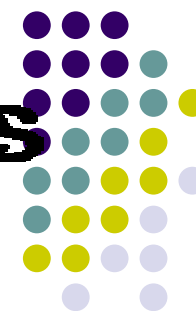
Velikost stínové ekonomiky v roce 1990 % podíl na HDP

Hungary Bulgaria	24-28 %	Greece Italy	27-30%
Poland Rumania	16-20 %	Spain Portugal Belgium	20-24 %
Slovakia Czech Republic	7-11 %	Sweden Norway Denmark	18-23%
Thailand	70%	Ireland France Netherlands	13-16%
Philippines Sri Lanka Malaysia South Korea	38-50%	Germany Great Britain	
Hong Kong Singapore	13%	Japan United States Austria Switzerland	8-10%
Nigeria Egypt	68-76%		
Tunisia Morocco	39-45%		

Source: Compiled from Schneider and Enste (1998).

Speed of neurodegeneration estimates (% of GDP)

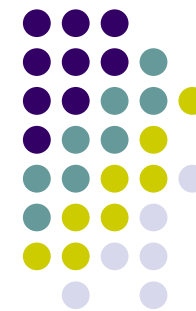

Africa		Central Europe	
Nigeria, Egypt	6373%	Hungary, Bulgaria, Poland	2023%
Tunisia, Morocco		Czech Republic, Romania, Slovakia	913%
Latin America		Former Soviet Union	
Mexico, Peru	4963%	Belarus, Georgia, Ukraine	2343%
Chile, Brazil, Venezuela	2533%	Bellic States, Russia	2027%
Asia		OECD	
Thailand	73%	Belgium, Greece, Italy, Spain	2433%
Philippines, Malaysia	3863%	Portugal	
Korea		Australia	1323%
Hong Kong, Singapore	13%	Austria, Japan, USA, Switzerland	813%

Source: Schroder and Erste (2000)

Table 22

Růst stínové ekonomiky relativně k HNP v letech 1960 a 1995

	1960	1995	Percentage point increase
Sweden	2%	16%	16,5%
Denmark	4,5%	17,5%	13,0%
Norway	1,5%	18,0%	16,5%
Germany	2%	13,2%	11,2%
United States	3,5%	9,5%	6%
Austria	0,5%	7%	6,5%
Switzerland	1%	6,7%	5,7%

Source: Compiled from Schneider and Enste (1998).

Vývoj HDP v letech 1990-2000 v bilionech US dolarů

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Česká republika	125,6	114,9	116,9	119,7	124,9	135,1	143,5	143,5	143,5	145,9	152,4
Polsko	233,9	225,1	236	250,5	269,3	293,9	318,9	343,9	363,8	381,7	409,1
USA	5757,2	5946,9	6286,8	6604,3	7017,5	7342,3	7762,3	8250,9	8694,6	9216,2	9764,8

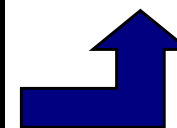
Stínová ekonomika

% z HDP	1990	2000
Česká republika	7-11%	19,1
Polsko	16-20%	27,6
USA	8-10%	8,7

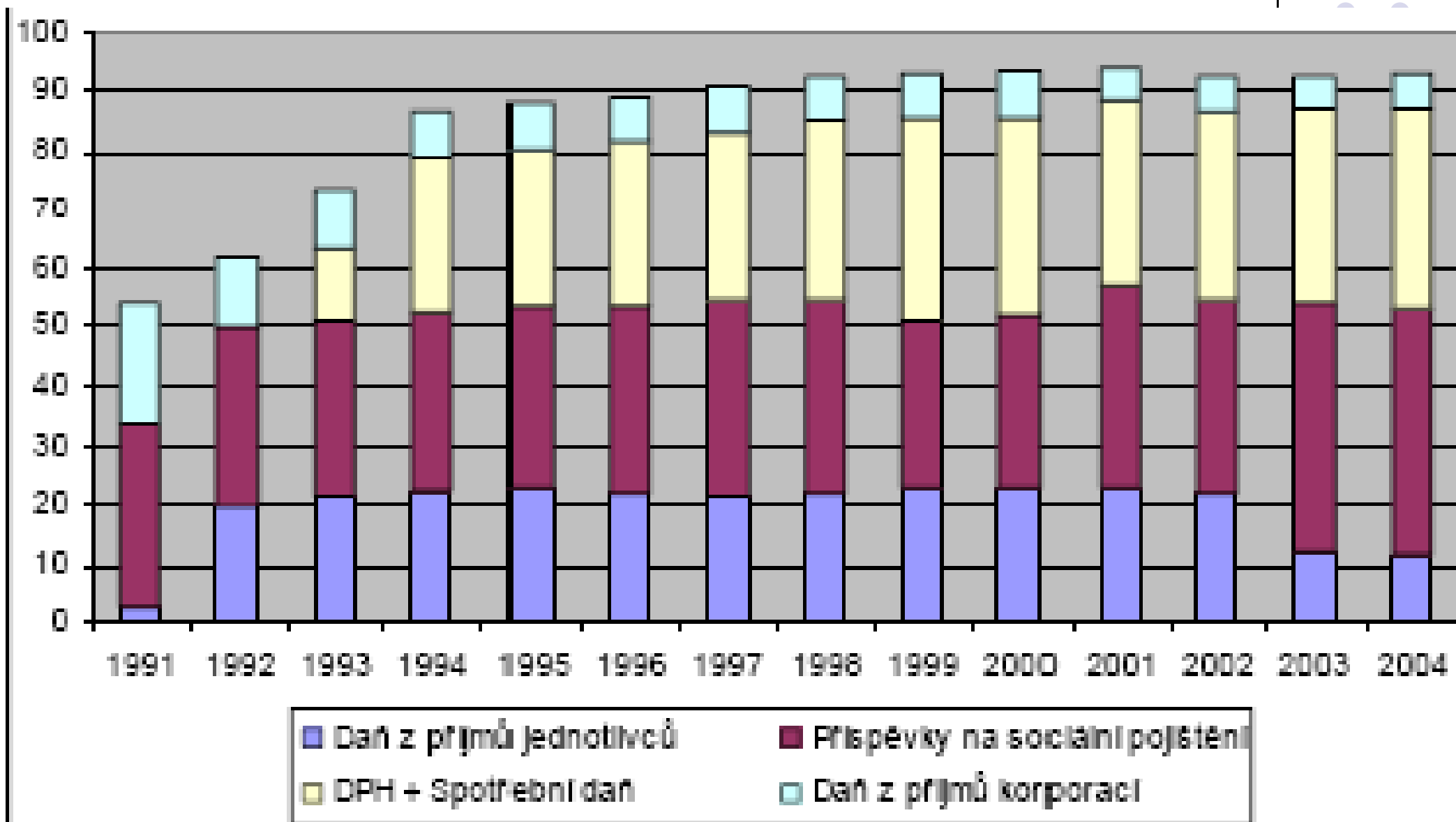
% z HDP	1996	1997	1998	1999	2000
Česká republika	53,2	55,3	52,7	52,9	52,5
Polsko	61,3	61,7	62,5	63,2	64,1
USA	67,3	66,8	67,2	67,8	68,7

Spotřeba domácností

Příklad daňové zátěže v Polsku

Zdroj: OECD Statistical Compendium

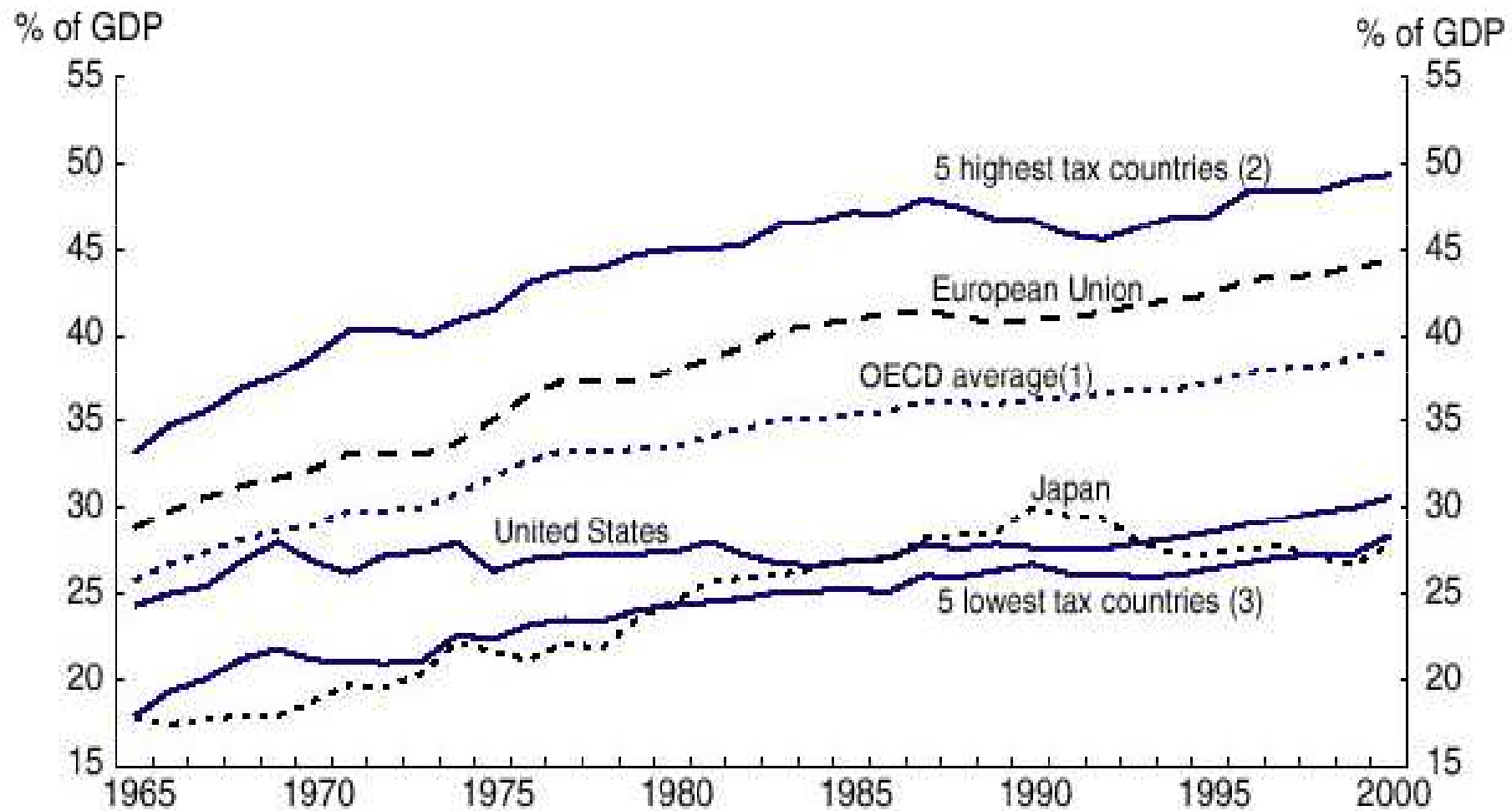
Celkový daňový příjem

% z HDP	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Česká republika	x	x	x	40,4	38,9	37,5	36,5	36,9	35,5	36,5	36
Polsko	x	34,8	35,7	39,7	37,8	37	36,8	36	35,3	33	32,5
USA	27,3	27,1	26,9	27,1	27,5	27,9	28,3	28,7	29,3	29,4	29,9

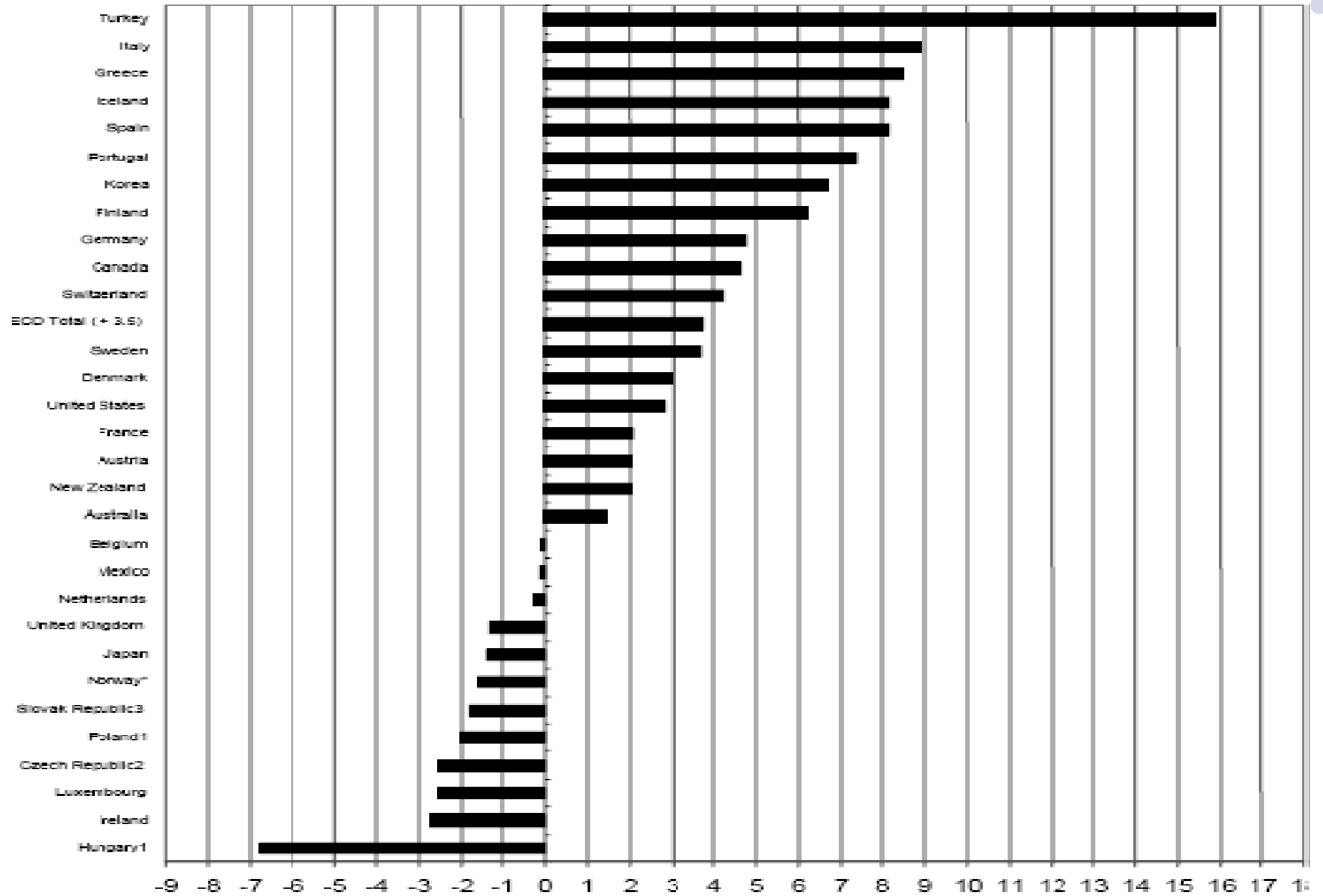
Tax-to-GDP ratios in selected OECD countries and regions

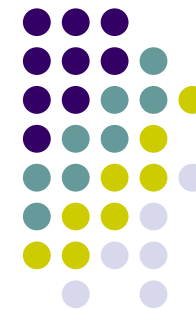
1. Unweighted average. Excluding Czech Republic, Hungary, Poland and Slovak Republic. Including Mexico from 1980
2. 5 highest countries: Belgium, Denmark, France, Norway and Sweden
3. 5 lowest countries: Australia, Japan, Korea, Mexico (from 1980) and United States

Source: OECD

Chart 1. Changes in tax to GDP (in percentage points)
1985 – 1999

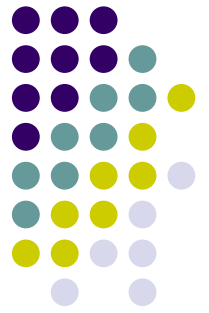
Může stínová ekonomika pozitivně ovlivnit HDP?

ANO

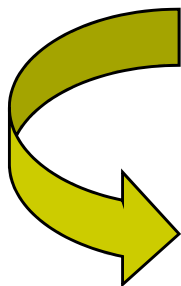
PROČ?

- Transakce stínové ekonomiky je nutno legalizovat a to buď prostřednictvím :
 - a) Praní špinavých peněz
 - b) Offshore centra
 - c) Private banking
 - d) **SPOTŘEBA**

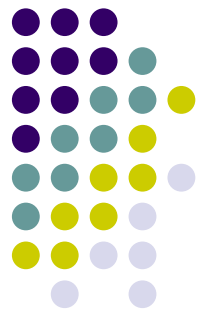

- Stínová ekonomika zvyšuje důchod některých jedinců, v případě, že se rozhodnou je legalizovat přes spotřebu

$\uparrow C \rightarrow \uparrow \text{HDP}$

ZDROJE

- Burda&Wyplosz – Macroeconomics
- R.Holman – Makroekonomie středně pokročilý kurz
- Výzkum korupčního klimatu: www.gfk.cz
- www.transparency.cz (Transparency international)
- B. S.Frey, F.Schneider : Informal and underground economy
- OECD
- Eurostat

Děkujeme za
pozornost

